

januar 2019.

No. 24

POLIINFO

list učenika i profesora Politehničke škole/a Politehnikai Iskola tanulóinak és tanárainak lapja

Tema broja:
**Priče iz stare
Subotice**

AKTUELNOSTI

PUTOVANJA

KULTURA

NAUKA

SPORT

BISERI

Učenik: U staro vreme pisalo se na kamenim tabletima.

Učenik: Karlovačka gimnazija nalazi se u Beogradu...

Profesor: Šta je feljton?

Učenik: Albansko ime!

Učenik: Kako pišemo - ćirilicom, latinicom ili mešano?

Profesor: Ko su u bili Ćirilo i Metodije?

Učenik: Pa, to su braća... njih je othranila vučica...

Садржај / Tartalom

- *Око школе - Aktualitások*4 - 5
- *С друге стране науке - Tudomány*6 - 11
- *Знање путовање - Utazás*12-22
- *Спорт-Sport*.....23
- *Култура-Kultúra*.....24-30
- *Причам Вам причу - Mesélek*31 - 33
- *Моје село весело - Az én vidám falucskám*34

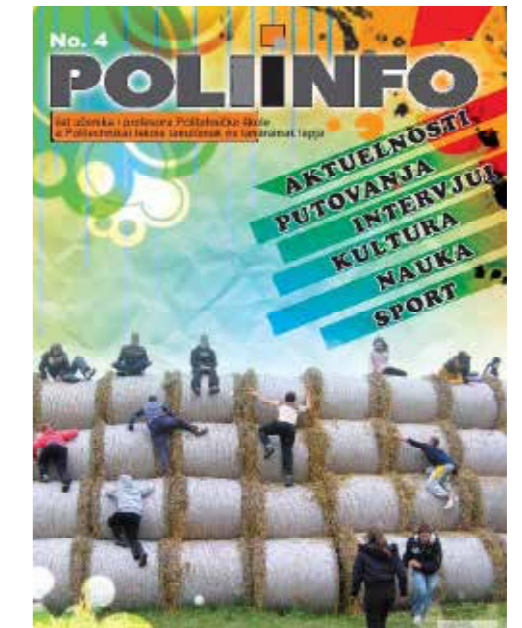
директор: **Исо Планић**
 главни и одговорни уредник, уредник редакције на српском језику:
Бранка Јовичић
 уредник редакције на мађарском језику: **Зита Цвијин Калман**
 уредник редакције на хрватском језику: **Сањин Ивашић**
 уредник редакције на енглеском језику: **Александра Орешчанин**
Тиквицки
 технички уредник: **Тихомир Зораје**
 лектура и коректура текстова: **Дијана Кртинић, Агнеш Медве, Сањин**
Ивашић, Александра Орешчанин Тиквицки
 фотографије: **ученици ГФТ 4/8 одељења**
 графички дизајн, прелом и монтажа: **Тихомир Зораје, Мирјана Митрић**
 насловна страна: **Мирјана Митрић**
 штампа: графичка радионица Политехничке школе
 тираж: 350 примерака
 сајт школе: **www.politehnickasu.edu.rs**

штампано: јануара, 2019. године

РЕЧ УРЕДНИКА

Са овим, 24. бројем, навршава се пуних десет година како се школски лист Политехничке школе без застоја објављује два пута годишње – у јануару, након зимског распуста, и у јуну, пред крај школске године и пред

Четврти број објављен пре 10 година

почетак летњег распуста. Од 4, па све до овог, 24. броја, концепција листа се нија битно мењала, а екипа наставника која га ствара је остала иста и само је обогачивана новим члановима. С протоком времена, мењали су се само ученици, а свака генерација је кроз текстове, фотографије, илустрације и графички дизајн, у школском листу остављала свој траг, али и дочаравала дух једног времена. Док смишљамо идеје за следећи, јубиларни, 25. број, представљамо вам овај у који смо, као и увек до сада, уткали један мали, али не и безначајан део себе...

Бранка Јовичић,
 професор српског језика и књижевности

ГОСТИ ИЗ ДАЛЕКЕ РУСИЈЕ

VENDÉGEK A TÁVOLI OROSZORSZÁGBÓL

У посету Политехничкој школи је, из далеке Русије, из града Чајковки (Пермска област), удаљеног 3.300 километара, дошла делегација Техничке школе индустријских технологија и менаџмента Чајковски, предвођена директорицом школе Надеждом Викторовном Тјукаловом. Посета је реализована у оквиру Споразума о међународној сарадњи Политехничке школе са Техничком школом индустријских технологија и менаџмента Чајковски, који је потписан је 25. маја 2018. године.

Директорица Тјукалова је обишла објекте и радионице Политехничке школе, разговарала је са ученицима и саветовала их о будућем животу и раду, а на Педагошком колегијуму представила је своју школу, начин и организацију рада, програм наставе и ваннаставне активности. У конструктивном разговору, наставници и ученици Политехничке школе сазнали су бројне појединости о школи из Русије, а било је речи и о плановима за даљу сарадњу у области стручног образовања у међународним оквирима, као и о посети наших ученика њиховој школи.

Дијана Кртинић, професор

Igazgatónk Planić Iso a vendégekkel

A távoli Oroszországból látogatta meg a Politechnikai Iskolát 2018. szeptember 17-én hétfőn egy küldöttség, mely 3300 km-t utazott, a Csajkovszkij Ipari Technológiák és Menedzsment Szakközépiskolából, igazgatónőjük, Nadezsda Viktorovna Tjukalova vezetésével. A látogatásra annak a nemzetközi együttműködési megállapodásnak keretében került sor, melyet a két intézmény 2018. május 25-én írt alá. Tjukalova igazgatónő körbejárta a Politechnikai Iskola épületeit és műhelyeit, beszélgetett a tanulókkal és tanácsokat adott nekik jövőbeli életükkel és munkásságukkal kapcsolatban,

a Pedagógiai Kollégium gyűlésén pedig bemutatta iskoláját, annak szervezeti felépítését és működését, a tanmenetet és a tanításon kívüli tevékenységeket. A prezentációt építő jellegű beszélgetés követte, amely során a Politechnikai Iskola tanárai és tanulói számos részlettel ismerkedhettek meg az oroszországi iskola életből. Szó volt a további együttműködés lehetőségeiről is a szakképzés terén, nemzetközi keretek között, valamint a mi iskolánk tanulóinak esetleges oroszországi látogatásáról.

fordította: Medve Ágnes

Jubilej: 100 godina od osnivanja Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca

VELIKI SAN

„Vladi je čast izaći pred Narodno Predstavništvo s ovom izjavom: Ona je obrazovana s ciljem da se u njenom sastavu oličiti i do kraja ove velike krize oličava jedinstvo volja, snaga i ciljeva naše zemlje, uverena u poverenje Narodne skupštine, dokle god sve svoje sile stavlja u službu velike stvari srpske države i srpsko-hrvatskog i slovenačkog plemena.“

... Uverena u rešenost celog srpskog naroda da istraje u svetoj borbi za od-

branu svoga ognjišta i svoje slobode, Vlada Kraljevine smatra kao svoj najglavniji i u ovim sudobonosnim trenucima jedini zadatak da obezbedi uspešan svršetak ovog velikog vojevanja koje je, u trenutku kad je započeto, postalo ujedno borbom za oslobođenje i ujedinjenje sve naše neslobodne braće Srba, Hrvata i Slovenaca...“; tonovi su dokumenta poznatog pod imenom *Niška deklaracija*, sročeno u punoj neizvesnosti zahuktavanja Velikog rata, izjavljenog rečima iskusnog Nikole Pašića, na zasjedanju Narodne skupštine u Nišu, 7. decembra 1918. godine, u jeku Kolubarske bitke, kao novo svetlo u nepovezanim balkanskim opservacijama budućnosti Južnih Slovena, između otepljenja od vekovne tuđinske vlasti, širenja celovitosti samostalne Srbije i Crne Gore, nagoveštenih želja za ujedinjenju slovenske braće, uslovljenih krnjenjem ili rušenjem habzburške dominacije na širokim prostorima, savremeno rečeno, Zapadnog Balkana, čime su moralno i pravno izjednačene dužnosti srpskih zvaničnika u odbrani otadžbine sa dužnostima prema stvaranju jugoslovenske države.

Narodna skupština je vladinu izjavu prihvatila većinom glasova, čime je Srbija zagazila u neizvesnost, avanturu, nagoveštenu počecima modernog doba, definisanim slomom feudalnih odnosa, slabljenjem osmanlijskog i austrijskog carstva, jačanjem građanstva, osnaženog ekonomskim i političkim zahtevima, opčinjenog idejom ujedinjenja južnoslovenskih naroda kroz tezu o njihovoj istorijskoj i etničkoj srodnosti. Na buđenje ovakve svesti u 19. veku u zemljama pod habzburškom kontrolom, povoljno su uticali vetrovi epohalnih događaja ujedinjenja Italije i Nemačke i sticanja samostalnosti Srbije i Crne Gore, što je raspoloilo snove široke lepeze sanjara jugoslovenske provenijencije u maštovito-realnim determinantama, poput zahteva za kulturnim preporodima, autonomijom, ujedinjenjem u okviru Austrougarske ili van nje, nejasnih panslavističkih misli i sličnih koncepcija, dok se u zvaničnim krugovima Srbije težište takvog pogleda vrtelo oko *Načertanija* Ilije Garašanina iz 1844. o stvaranju jugoslovenske države pod vodstvom Srbije.

Iako su vodstva građanskih partija iz Hrvatske i Slovenije stajala, manje-više, na pozicijama habzburških vlasti, protivnim cepanju Dvojne monarhije zarad stvaranja južnoslovenskog balkanskog entiteta, postojala je nekolicina izuzetaka u likovima političkih ljudi, za prostore austrijskih teritorija, avangardnih Jugoslovena, uglavnom Dalmatinaca, kojima se pridružila grupica tršćanskih Slovenaca, kao i pojedinci iz Bosne, a koja je na vreme emigrirala iz opasnog okruženja i došla na ideju da u zemljama Antante formira političko telo, pandan srpskom niškom cilju, usmereno ka stvaranju zajedničke države, paralelno sa snažnom agitacijom, kod saveznika, za stvar ujedinjenja. Nastanak Jugoslovenskog odbora inicirala je, zapravo, zamisao srpskog premijera Pašića: „*Treba pohitati sa obrazovanjem Odbora jugoslovenskog u Londonu, u kome će biti zastupljena Dalmacija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Slavonija, Slovenska, Banat sa Bačkom, Baranjom i Sremom...*“, sve zarad zastupanja „jugoslo-

venskih interesa“ i o njima obaveštavanja javnog mnjenja u Evropi. Rečeno-učinjeno, te je srpska vlada, oktobra 1914. godine, krenula u akciju okupljanja i razgovora sa istomišljenicima, emigrantima iz Austrougarske, većma, duhovnim vodama „Jugoslovena-emigranta“, Franom Supilom i Antom Trumbićem, političarima znatnog kalibra, umetnikom Ivanom Meštrovićem, Hinkom Hinkovićem i drugom kompanijom, mahom manjeg političkog uticaja i značaja, što je rezultiralo otelotvorenjem pomenutih ideja u vidu *Jugoslovenskog odbora*, praktično nastalog krajem 1914. godine, formalno 30. aprila 1915. godine, u Parizu, ubrzanim, uzimajući u obzir sveprisutnu dilemu, među njegovim članovima, o budućoj državi kao federativnom principu ravnopravnosti ili kao pukom proširenju Srbije, samo nekoliko dana ranije odobrenim, od strane moćnika Antante, teritorijalnim apetitima Italije ka Istri i Dalmaciji, zarad njenog ulaska u rat protiv Centralnih sila. Organizovanjem *Jugoslovenskog odbora* stvoren je, pored srpske vlade, drugi nosilac borbe za ujedinjenje jugoslovenskih naroda i osnivanje zajedničke države, mada ove dve strane nisu bile ravnopravne, niti su imale jednaku moć i uticaj. Odbor je nastupao kao predstavnik jugoslovenske ideje naroda iz Austrougarske, ali, faktički, lišen mogućnosti da direktnije utiče na politički život u njoj. Srpska vlada je, pored inicijative za stvaranje, finansirala njegove propagandne akcije na privlačenju blagonaklone pažnje velikih sila, budućih pobednika, ka stvaranju jugoslovenske države, i implicitno, zaustavljanju italijanske akcije i epskom gašenju stare monarhije, što u najvećem delu Velikog rata uopšte nije predstavljalo predmet interesovanja kreatora svetskih dešavanja, a time ni lak zadatak za namere Srbije, a još manje njenih skoro istomišljenika iz *Jugoslovenskog odbora*.

U svetlu zapletenih međunarodnih okolnosti i sukoba srpske vlade i *Jugoslovenskog odbora* oko izbora budućeg uređenja države, kada su na površinu isplivala ozbiljna razmimoilaženja Supilovog viđenja zajednice kao skupa federalnih jedinica: Srbije sa Makedonijom i Vojvodinom, Hrvatske sa Slavonijom i Dalmacijom, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, i srpske državne ideje proistekle iz srpskih nacionalnih i političkih interesa o monarhiji centralističko-unitarističkog tipa, kada je odbor, uprkos slabostima, bio važno političko telo, koje je u ime srpske vlade i južnoslovenskih naroda u Austrougarskoj, zastupalo jugoslovensku ideju i steklo veliku podršku uticajnih javnih radnika u zemljama Antante i neutralnim zemljama, došlo je, susretom predstavnika dve strane na Krfu, do kompromisne konkretizacije koncepcija u obliku znamenite, mada, efektivno manifestacione, *Krfske deklaracije*, obnarodovane u pozorišnoj zgradi grada Krfu, 20. jula 1917. godine:

“...1) *Država Srba, Hrvata i Slovenaca, poznatijih i pod imenom južnih Slovena ili Jugoslovena, biće slobodna, nezavisna Kraljevina s jedinstvenom teritorijom i jedinstvenim državljanstvom. Ona će biti ustavna, demokratska i parlamentarna monarhija na čelu sa dinastijom Karađorđevića...*

2) *Država ova zvaće se: Kraljevina Srba, hrvata i Slovenaca. a vladalac: Kralj Srba, Hrvata i Slovenaca,*

...5) *Sva tri narodna imena: Srbi, Hrvati i Slovenci, potpuno su ravnopravna na celoj teritoriji Kraljevine...*

6) *Obe azbuke, ćirilica i latinica, takođe su potpuno ravnopravne...*

7) *Sve priznate veroispovesti vršiče se slobodno i javno. Pravoslavna, Rimokatolička i Muhamedanska veroispovest, koje su po broju sledbenika najjače u našem narodu, biće jednake i ravnopravne prema državi...*

...9) *Teritorija Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca obuhvata svu onu teritoriju, na kojoj živi naš troimeni narod u kompaktnoj i neprekidnoj masi, i ona se bez povrede životnih interesa celine ne bi smela krnjiti...*”

Federalistički i centralistički modeli, iako je o njima raspravljano kolizijom Pašićevog mišljenja da federalizam ne bi mogao da garantuje dovoljno jaku državu koja će podnositi spoljne pritiske, a u nacionalnom osećaju Srba bi izazvao utisak da nisu ujedinjeni, i izvesnog Trumbićevog kalkulisanja između unitarizma i decentralizacije, ipak, nisu našli mesto u dokumentu.

Iako je, prepoznavanjem ishoda, kraj rata bio još daleko nesaglediv, počele su projugoslovenske tendencije da vitlaju samom Austrougarskom, kada su 33 narodna zastupnika Jugoslovenskog kluba, predvođena Slovincem Antonom Korošecom, u parlamentu u Beču, 19. maja 1917. godine, predložila rezoluciju, poznatu kao *Majska deklaracija*, u kojoj zahtevaju ujedinjenje Slovenaca, Hrvata i Srba u posebnu autonomnu teritorijalnu jedinicu pod habzburškim žezlom, i pomogla da se jugoslovenska ideja otrgne iz provincije evoluirajući u šire prihvaćenu ideju, pogotovo na prostorima Slovenije, toliko da je isprovocirana vlast zabranila svaku agitaciju za deklaraciju.

Kotrljanje događaja u 1918. godini bilo je znatno izvesnije i povoljnije za stvar jugoslovenske države menjanjem stava velikih država Antante neinsistiranjem na očuvanju Austrougarske monarhije i uspesima slavne srpske vojske u proboju Solunskog fronta i oslobađanju Srbije i širih teritorija naseljenim slovenskim stanovništvom. U jesen je država Habzburga bila u kolapsu i rasulu pogodnom za materijalizaciju ideje o menjanju izgleda karte Balkana u korist nacionalnog ujedinjenja Srba, Hrvata i Slovenaca, što je sasvim zanemarilo, zakasneli, gotovo jugoslovenski, manifest cara Karla od 16. oktobra, u očajničkom pokušaju da spasi što se spasiti može, o preuređenju monarhije, davanjem slovenskom stanovništvu prava na posebnu teritorijalnu autonomiju.

Završni udarac propasti integriteta monarhije pripao je novom činiocu koji se tada pojavio na pozornici jugoslovenskog ujedinjenja - Narodnom vijeću Slovenaca, Hrvata i Srba, sačinjenom od jugoslovenski orijentisanih političara iz Austrougarske, koje je preuzelo vođenje “narodne politike” na, uskoro bivšim, teritorijama monarhije i proklamovalo zahtev za ujedinjenjem Slovenaca, Hrvata i Srba na pomenutih prostorima. Ključnu ulogu u Narodnom vijeću imali su predsednik Anton Korošec, Slovenac i potpredsednik Ante Pavelić (stariji), Hrvat i Svetozar Pribićević, Srbin. Kada je hrvatski Sabor, 29. oktobra, proglasio da Hrvatska, Slavonija i Dalmacija raskidaju sve državno-pravne veze sa dvorom u Beču i ugarskim vlastima. Narodno vijeće je postalo vodeći organ novoproglašene Države Slovenaca, Hrvata i Srba koja je, nominalno, obuhvatala sve južnoslovenske teritorije u Austrougarskoj i bila međunarodno nepriznata u, za neki dan više od mesec dana postojanja, osim od strane zvanične Srbije, kojoj je novi faktor ujedinjenja postao pragmatičan partner u dogovorima oko strukture buduće države.

Austrougarska je 3. novembra 1918. godine, i formalno, položila oružje i krenula u istoriju otvarajući perspektivu nekim novim državnim životima, osećajima, pripadnostima.

Na zgratištu jedva tinjajućeg rata u Ženevi su se, u periodu od 6. do 9. novembra, sastali na konferenciji predstavnici tri zainteresovane strane, srpske vlade, predvođeni Nikolom Pašićem, Narodnog vijeća iz Zagreba i Jugoslovenskog odbora iz Londona, da u proširenom sastavu doteraju dokument sa Krfu i definitivno kreiraju okvire buduće sudbine Južnih Slovena, željnih ili neželjnih zajedničkog života. Dokument je potvrdio stvaranje zajedničke države uz ponudu Crnoj Gori da odluči da li će biti, ili ne, član takve zajednice, ali je, na radost predstavnika južnoslovenskih zemalja bivše Austrougarske, predstavljao znatno odstupanje srpske strane od postavljene strategije centralističkog i unitarnog uređenja, jer je budućoj ustavotvornoj skupštini ostavljeno da ustavom odluči o ustrojstvu države,

Proglašenje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca

to jest o monarhiji ili republici ili federaciji ili unitarnoj varijanti, a do njegovog izglasavanja postojao bi državni provizorijum prelazne faze sa dve odvojene vlade, jednom u Srbiji i drugom u Državi SHS, veoma blizak konfederalnom izgledu. Ova “greška” je Pašića stajala mandata prvog premijera nove države, jer vladajući krugovi u Srbiji i regent Aleksandar nisu mogli da prihvate rizik dovođenja monarhije i državnih planova u pitanje. Na veliko zadovoljstvo pristalica dinastije i zajedničke države bez unutrašnjih granica napretnih federalno-autonomnim centrifugalnim silama, karakter događanja u narednim danima je definisao briljantno proglašenje nove države. Skupštine država potpisnica nisu ratifikovale Ženevsku deklaraciju, čime je dokument postao pravno bezvredan, pretvorivši se u papir muzejske vrednosti, a potom su usledila teritorijalna pripajanja pojedinih delova nepriznate Države SHS i Crne Gore Kraljevini Srbiji. Najpre je, 24. novembra, Veliki narodni zbor izaslanika lokalnih organa vlasti - narodnih veća, u Rumi doneo odluku da se teritorija Srema neposredno priključi Kraljevini Srbiji, a u narednim danima su isto učinile Velika narodna skupština Srba, Bunjevaca i ostalih Slovena u Banatu, Bačkoj i Baranji (25. novembra) i Velika narodna skupština Srpskog Naroda u Crnoj Gori (26. novembar) sa teritorijama Bačke, Baranje, Banata i Crne Gore. Situacija u Državi SHS nije obećavala ni po pitanju bezbednosti granica i lične bezbednosti, jer je italijanska vojska stupala da zauzme teritorije Istre i Dalmacije, obećane joj Londonskim sporazumom iz 1915. godine, a šumama Hrvatske je krstarilo skoro 50.000 pripadnika tzv. *Zelenog kadra*, hrvatskih dezertera iz austrougarske vojske, koji su živeli od pljačke i predstavljali opasnost po stanovništvo, pa se angažovanje srpske vojske kao garanta imovinske sigurnosti i nepovredivosti hrvatskih i slovenačkih granica činilo oportunjnom alternativom od egocentrične italijanske, isključujući, svakako, gotovo nemoguću samostalnost ovih zemalja.

U takvim okolnostima, delegacija Narodnog Vijeća, koja je stigla u Beograd krajem novembra, realno, nije mogla da se pridržava *Naputka* sa kojim je poslata iz Zagreba da bi uslovljavala formu vladavine i unutrašnjeg uređenja ustavotvornom skupštinom i izglasavanjem ustava dvotrećinskom većinom, te je regentu Aleksandru Karađorđeviću prepušteno da 1. decembra 1918. godine, u prelepom ambijentu Palate Krsmanović na beogradskim Terazijama, u ime svog oca kralja Petra I, proglasi ujedinjenje Kraljevine Srbije sa zemljama nezavisne Države Slovenaca, Hrvata i Srba u jedinstveno Kraljevstvo Srba, Hrvata i Slovenaca, državu nade i oduševljenja, državu sna generacija...

Georg Odri, profesor

ПЕТНИЦА - МЕСТО ЗА УЧЕЊЕ И ЈОШ ПОНЕШТО

Истраживачка станица Петница, која се налази недалеко Ваљева, већ пуних 35 година успешно ради са талентованим младим људима и наставницима из целе Србије, али и из других европских и ваневропских земаља. Врата станице широм су отворена за све оне који су изразито заинтересовани да додатно

раде и уче. Дуња Шпановић, ученица АТ 4/1 одељења, током школске 2017/2018. године, била је учесник зимског, а потом и летњег семинара за средњошколце у Петници, и одлучила је да то јединствено искуство подели са нама.

Остаје загонетка и изазов будућим генерацијама да расветле тајну духа Истраживачке станице Петница, места чудесних идеја и иницијатива. Међу Петничарима круже легенде о мистичним утицајима климе у петничкој околини, помињу се и тајанствене силе, магија воде и ваљевске кухиње...

Знање које се понесе из Петнице није оно што је

најбитније. Петница је место које, пре свега, чине људи који у њој раде, а не опрема и учионице. Петница вас не учи чињеницама, већ томе како да размишљате и да се сналазите; учи вас како да сами дођете до знања која су вам потребна. Оно што научите је углавном оно до чега сте дошли истраживањем, било да сте испитивали полазнике о сновима и амајлијама, одређивали број година на основу фотографије, или пак седели у библиотеци. Оно по чему се Петница разликује од школе јесте то што се у школи увек поставља питање „како“, а то питање увек има неки одговор који није безначајан, али је, по правилу, опширан и досадан. У Петници се учи да питате „зашто“. То питање, чини се, није уврштено у план и програм рада у школи. Учи се да је сврха образовања да огледало претворите у прозор, како да чињенице до којих сте дошли систематизујете и доведете у везу и да их, у крајњој линији, за нешто употребите, не бисте ли допринели

свеукупном научном знању. Учи се, између осталог, и како превазићи страх од јавног наступа пред великим аудиторијумом.

Једноставно, ако не одете, никада нећете сазнати да постоје сендвичи за вечерњу (ноћну) глад, нећете искусити чари седења у лабораторији званично названој Deep Underground Physics and Electronic Facility, свима познатој као DUPE; нећете водити битку са скакавцима дужине кажипрста; пити кафу и минералну воду и јести принцес крофну, и све то за 50 динара; свађати се са куварима око колача; нећете ићи на Градац; нећете пасти низ залеђене степенице наставног центра; нећете ићи на језеро, нити у пећину; нећете искусити рад у „Тјумез“ учионици, нити упознати петничке кучиће и мачиће; нећете доживљавати повремене нападе лудачког смеха због неспавања, нити ћете спавати на предавањима неких од водећих (и светских) стручњака из разних области

науке; нећете гледати филмове и певати караоке у три ујутро у конференцијској сали, бацати папирне авионе не би ли се одржао завидан ниво пажње и будности; нећете написати и објавити научни рад без завршеног факултета; нећете падати у депресију четири пута у току једне ноћи због недостатка времена и сна, нити спавати на тастатури; укратко, поштедећете себе веееееликих непријатности.

Шалу на страну, Петница је место које окупља талентоване, амбициозне и интелигентне младе људе с којима имате о чему да разговарате, с којима ћете се смејати до суза и од којих ћете нешто и научити, а у некога се, можда, и заљубити, али вам свакако неће бити досадно. Како кажу у управи Станице: „Нисте ви криви ако вам је у Петници досадно, криви су они који су вас позвали.“

Дуња Шпановић АТ 4/1

BIOMIMIKRIJA

Čovek je od davnina prinuđen da rešava probleme na koje nailazi u svakodnevnom životu. Prvo su to bila egzistencijalna pitanja: kako se prehraniti, kako se zaštititi od nepogodnih spoljašnjih uslova, kako se ugrejati, šta obući? Danas smo suočeni sa kompleksnijim zadacima, koji nam nameću potrebu za efikasnijim, štedljivijim, boljim - jednom rečju, pametnijim rešenjem. Čovek je narcisoidan, sklon da sebe smatra superiornim bićem, koje frapantno rešava sve probleme, koji mu se ukažu na njegovom veličanstvenom evolutivnom putu. Zato smo tu gde jesmo... Samo 200.000 godina nakon pojave Homo sapiensa (mudrog čoveka), imamo uništene šume, izrovanu litosferu čiji se pusti ožiljci prepoznaju iz vasiona, more koje je septička jama za sve naše otpade i otrove, stolove od stogodišnjih stabala, lampe i nakit od slonovače, šake veličanstvene gorile koje služe kao pepeljare u raskošnim domovima bogataša, retka i ugrožena bića poslužena u elitnim restoranima ili zarobljena u akvaparkovima i zoološkim vrtovima... U svetlu svega navedenog, rađa se potreba čoveka da ponizno stane u stranu i tiho, ne remeteći okolinu svojim nespretnim i ishitrenim ponašanjem, posmatra i uči od njenog veličanstva - PRIRODE! Koji god problem zaokuplja čoveka, priroda se sa njim suočavala mnogo pre našeg pojavljivanja na evolutivnoj pozornici. Imala je nešto manje od četiri milijarde godina za eksperimentisanje, pokušaje i odabir najekonomičnijeg rešenja, koje ne ugrožava okolinu. Danas velike kompanije troše milione dolara na istraživanje prirode, gde se njihovi problemi predočavaju biologima, koji nalaze organizme koji su tu problematiku savladali.

Biomimikrija je grana nauke koja proučava strukturu i funkcionisanje živih sistema kako bi se osmislili novi materijali, procesi i uređaji. To je nauka i tehnologija koja pokušava da reši probleme čovečanstva inspirisana prirodom. Danas smo svedoci razvoja i drugih srodnih nauka (bioarhitektura, bionika), koje su takođe inspirisane prirodom i koje u svom domenu koriste znanja i inovativnost prirode. Biomimetički pristup podrazumeva oponašanje prirode u pogledu materijala, oblika i funkcionisanja.

Čovek je toliko godine proveo udaljavajući se od prirode, da sa zadovoljstvom gledam njegovo stidljivo približavanje i priznavanje njene neprikosnovene veličine.

Lepljiva traka po uzoru na čičak

Da vidimo šta se dešava kada čovek rešava probleme po ugledu na rešenja iz prirode:

AMBALAŽA OD GLJIVA

Plastika i stiren su materijali koji dominiraju u svetu ambalaže. Danas znamo da predstavljaju veliki ekološki, ali i zdravstveni problem. Kao alternativu takvoj ambalaži, entuzijasti su osmislili biodegradibilnu ambalažu od hifa gljiva.

PRIRODNI SUPERLEPAK

Pored estetskih i funkcionalnih, biomimetička dizajnerska rešenja u dizajnu enterijera imaju i ekološku i ekonomsku vrednost. Primer je *Columbia Forest Products PureBond®*, lepilo, inspirisano prirodnim lepilom školjki dagnji, koje je ne samo bio-inspirisano, nego i bio-osnovano i bez formaldehida.

PANCIR PO UZORU NA PAUKOVU MREŽU

Paukova mreža od davnina zadivljuje naučnike. Činjenica da je mreža toliko jaka da može da izdrži vetar, kišu, batrganje ulovljenih insekata, a ponekad i snažnih ljljaka (slepi miš), ostavlja naučnike bez daha. Da napomenem, pauk svoju čudnovatu nit pravi kad poželi, pri temperaturama spoljašnje sredine, ne odajući pri tom otrovne gasove, niti zagađene vode, kao što se to dešava u industrijskom procesu. Mreža je lagana, a ima fantastična svojstva u pogledu elastičnosti i čvrstine. Sve ove karakteristike predstavljaju prednost kod proizvodnje pancira, koji mora biti lagan, udoban i da pruža zaštitu.

ADHEZIVNA TRAKA PO UZORU NA NOGE GEKONA

Gekon je gmizavac, koji je poznat po sposobnosti da se penje po površinama koje su glatke poput stakla. Ta sposobnost je fascinirala naučnike, te je gekon postao predmet proučavanja mogućnosti izrade "suvog" lepka. Gekon ne proizvodi lepak, već koristi izraštaje na svojim nogama, koji se "zalepe" za površinu zahvaljujući slabim Van der Waalsovima silama. Potencijalno, ovakav lepak bi imao široku primenu u medicini.

Tkanina po uzoru na krila leptira

Pancir po uzoru na paukovu mrežu

ODELO PO UZORU NA AJKULINU KOŽU

Telo ajkule je prekriveno koštanim krležama, koje omogućavaju lakše i brže kretanje kroz vodu. Kompanija Speedo osmislila je kupaći kostim koji je minimalizovao trenje sa okolinom i doveo do zadivljujućih rezultata.

MATERIJAL PO UZORU NA LIST LOTOSA

Zahvaljujući mikroskopskim kvržicama koje su prekrivene voskom, materijal odbija kapljice vode i tako uklanja prljavštinu sa sebe. Po uzoru na lotosov list, dizajnirana je tkanina i boja, koja ima svojstva samočišćenja, sa velikim potencijalom primene u uređenju unutrašnjeg prostora.

ČIČAK TRAKA

Govoreći o biomimetički inspirisanim materijalima u kontekstu dizajna enterijera, valja podsetiti da je i Mestralov široko primenjivani zatvarač *Velcro* nastao upravo na biomimetičkim principima, oponašajući prirodni mehanizam, kojim se seme čička svojim kucicama hvata za dlaku životinja.

TKANINA MORFOTEKS

Nastala je oponašanjem morfologije leptirovih krila, mešavine najlona i poliesteru, čije interferirajuće boje svetlucaju i ne mogu izbledeti.

Kupaći kostim po uzoru na ajkulinu kožu

Adhezivna traka po uzoru na noge gekona

Ne razbijaj svoju "mudru" glavu, čoveče - svega toga se već neko setio pre tebe!

Ligija Vlček, profesor

ШЕТЊА ПО ИТАЛИЈИ

И ове школске године су, крајем септембра 2018. године, матуранти Политехничке школе на матурску екскурзију ишли у северну Италију. Нисмо пропустили да забележимо на који начин су доживели чувене италијанске градове

ФИРЕНЦА

Катедрала Санта Марија дел Фјоре

Средиште ренесансе, дом најславнијих владара Тоскане и неискрпни извор инспирације за многобројне уметнике и научнике, све је то италијански град Фиренца, на реци Арно.

На самом улазу у град био сам очаран огромном зградом суда, касније и Палатом Пити, Мостом Понте Векио и Тргом Синьорија, који је испуњен мноштвом импозантних скулптура ликова из античке митологије. Панорамом ипак доминира Катедрала Санта Марија дел Фјоре, чија је купола највиша грађевина у Фиренци. Њена изградња трајала је пуних 140 година. Поред Катедрале, на Тргу Дуомо, налази се велики звоник, који су градила тројица архитеката, те Крстионица Сан Ђовани, чија су златна врата прављена 27 година и носе назив Врата раја.

Фиренца је велик и брз град препун туриста, отворен за све који воле науку, уметност и старе приче о неким од највећих умова у људској историји.

Марио Евтовић АТ 4/1

ВЕНЕЦИЈА

Црква Санта Марија дела Салуте

Некада престоница, трговачки центар и велика лука, Венеција је данас једна од најпосећенијих дестинација на свету.

Прво што се примети када бродом пристајете у Венецију, јесте Црква Санта Марија дела Салуте, смештена на месту на ком се Канал Гранде улива у море. Она поносно дочекује путнике и прави увод у сву раскош коју Венеција пружа. Тргови су до последњег места испуњени одушевљеним туристима и величанственим грађевинама. Сваки део Венеције буди и оживљава давни период дуждева и процвата Млетачке републике. Уске улице, раскошне палате и цркве, голубови, елегантне гондоле које плове каналима, и цветни балкони, ни оне најхладније, отпорне на романтику, неће оставити равнодушним.

Сувенири које смо донели задивиће наше пријатеље и пронаћи место на полицама, али најбитнији део Венеције ипак смо оставили, да бисмо се једном поново вратили.

Дуња Шпановић АТ 4/1

ТРСТ

Трст је леп град на обали Јадранског мора и једна од највећих и најважнијих италијанских лука.

Град има нешто више од 200.000 становника, а углавном живи од трговине. Због чаробног погледа на море, луксузне некретности достижу вртоглаве цене. У Трсту се налази једина православна црква у целој Италији, Црква Светог Спиридона. Што се архитектуре тиче, Трст подсећа на Беч и Суботицу, јер је некада припадао Хабзбуршкој монархији. Наравно, има и неких дивних грађевина из античког доба. Градски тргови, на којима се викендом одржавају пијачни дани, имају поглед на море.

Град ми се веома допао због мора, које јако волим. Волео бих поново да посетим Трст и да том приликом имам више времена да га обиђем и боље упознам.

Александар Голочорбин АТ 4/1

Црква Светог Спиридона

ÚTI ÉLMÉNYEIM

Most őszintén, kinek van inyére 15 óra hosszát utazni, miközben a két előttem lévő „hölgy” nem képes visszatolni a székét eredeti pozíciójába, te pedig a gondolataidban már focizol a fejtükkel, annyira ideges vagy? Ám meg kell, hogy mondjam, ez a probléma eltöri az olaszországi élményeim mellett.

Első napunkat szinte a buszon töltöttük, már mindenbe próbáltam menekülni, semmi és senki nem kötött le, tükön ülve vártam a pillanatot, mikor végre zene szól füleimnek: megérkeztünk.

A hotelszobáinkat pillanatok alatt belaktuk, szinte csak szusszantunk egyet, és mehettünk is elfogyasztani vacsoránkat. Étkezés közben azon morfondíroztam, az olaszok tényleg ilyen kevés fűszert használnak ételük megízésítéséhez? A vacsora végeztével közös megegyezés alapján elstáltunk a pár méterre fekvő tengerhez, és kagylógyűjtésbe kezdtünk. Természetesen akadtak olyanok is, akik megmártóztak a hideg vízben, de nem hiszem, hogy sokáig úszkáltak.

Másnap korán indultunk, hajóval érkeztünk Velencébe, ami egyszerűen szavakkal leírhatatlan. A tudat, hogy egy város a vízen fekszik, már alaptól elkápráztatott. Számtalan épületet megnéztünk, piacon flangáltunk, viszont az izgalom akkor kezdődött, mikor kis csoportokban kezdtünk elveszni, de nyugalom, Happy End a vége, minden elköborolt lélek visszatért.

Következő nap már csomagjainkkal tértünk le reggelizni, ugyanis aznap este új hotelban szálltunk meg. Az úticél Padova és

Verona, ami megint csak felejthetetlen.

Padovában derültem rá, hogy nekem kell egy saját szobor. Szébbnél szébbek ékesítették a várost, főleg a Szent Antal Bazilikában. Na, onnan nehezen lehetett elrángatni, két kis anygalkának a mását legszívesebben hazavittem volna. Következő megállónk Verona, amit benyugtatózva tettem meg. Lehet, hogy egy tabletta is elég lett volna az alváshoz, de Marianna biztosra ment. Szórakoztatónak bizonyult, hogy hangokat hallok, ám mire Júlia szobrához értünk, elmúltak kissé ijesztő tüneteim. Rómeó szerelmének karját erősen megragadva könyörgöttem neki, segítsen már rajtam egy picit, hisz ő a szerelem egyik jelképe.

Az új hotelunk nem nyújtotta, amit elvártunk, ettől függetlenül nem volt olyan rossz. Főképp aludni tértünk be, arra a célra megfelelt.

Utolsó előtti napunkon Pisát és Firenzét vettük célul. Pisa bámulatos, minden amit láttunk maga a csoda, élveztem minden percét, kiváltképp a vásárolgatást. Firenzében hosszasan sétáltunk, ám az előző napi fáradságunk úrrá lett rajtunk, így hát leültünk páran és beszélgettünk. Utolsó olasz napunk első fele egy bevásárlóközpontban telt, amiről említést sem szeretnék tenni, mert nem azért mentem, hogy holmi áruházat nézzek. Triestben csodás látvány tárult elénk, még ha az idő kissé komor is volt.

A hazautunk még nehezebben telt, hiányoztak szeretteink, otthonunk, a saját ágyunk, de a lelke mélyén mindenki tudta, ezek olyan élmények, amiket halálunkig nem felejtünk el.

Farkas Marianna GFT 4/10

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ У КИКИНДИ И СЛАНОМ КОПОВУ

У оквиру природњачке секције „Чувари природе“, група од тридесеторо ученика Политехничке школе, предвођена наставником географије Зораном Марковићем, 10. новембра 2018. године, посетила је Кикинду - град сова и Слано Копово, специјални резерват природе који се налази у близини Новог Бечеја.

Чланови природњачке секције Политехничке школе су у потрази за совама, у Кикинди, банатском градићу у ком се налази највеће зимовалиште сова утина на свету, обишли центар града, а потом и Народни музеј у ком су имали прилике да виде најимпресивнији експонат музеја - оригиналне остатке кикиндског мамута Кике, старе око пола милиона година, а пронађене 1996. године у глинокопу фабрике „Тоза Марковић“. Уследила је пројекција филма о чувеној жени степског мамута (Mammuthus Trogontherii), која никог у сали није оставила равнодушним. Након обиласка Кикинде, ученици су се упутили у обилазак језера Слано Копово, које је познато као највећа миграторна станица ждралова у Србији. Језеро је, због необично топлог и сувог времена, ове године остало без воде, па су чланови природњачке секције имали јединствену прилику

да ходају по дну језера, одакле су посматрали јага ждралова која су, кликћући, повремено прелетала изнад њих.

Са једнодневне стручне екскурзије, ученици су се у Суботицу вратили задовољни и помало зачуђени свим оним што су видели и научили, а да и нису отишли сувише далеко од својих кућа.

Бранка Јовичић, професор

УЧИОНИЦА ПОД ЗВЕЗДАНИМ НЕБОМ

Ученици одељења ЛТ 2/11 Политехничке школе учествовали су у пројекту “Учионица под звезданим небом”, организованој 27. и 28. септембра 2018. године, на Фрушкој гори, у пратњи четворо наставника. Пројекат је суфинансиран од стране Покрајинског секретаријата за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице. Ученици су током дводневног боравка на Фрушкој гори посетили Нови Сад, Петроварадин, Галерију Матице српске, манастир Раковац, Врдничку кулу и Иришки венац.

Из Суботице се кренуло рано ујутро, уз пратњу одељењског старешине Зорана Марковића, две помоћнице директора - Наталије Јаковљев и Ђенђи Аранчић, као и директора школе, Исе Планића.

Стигавши у Нови Сад, ученици и наставници су посетили Петроварадин, где су чули занимљивости везане за ову тврђаву, од којих је једна од најинтересантијих везана за сат на ком мала казаљка показује минуте, а велика сате. Било је занимљиво сазнати разлог - морнари који путују Дунавом, лакше са удаљености виде велику казаљку која показује колико је сати, него малу, која је мање значајна, јер показује минуте. Након обиласка Петроварадина, ишло се у посету Галерији Матице српске, националног музеја основаног далеке 1847. године у оквиру Матице српске, најстарије културне и образовне институције код Срба. Уследила је посета манастиру Раковац, где су ученици имали прилике да чују колико је значајно и важно поштовати веру. Продужило се до Националног парка Фрушка гора, пењањем уз стрме падине војвођанске планине. Групи се придружио и директор Исо Планић, који је ђацима причао о Фрушкој гори и манастиру Раковац. Потом смо стигли до одређеног планинарског дома „Змајевац“. Сат времена након размештања по собама, кренуло се у шетњу и прикупљање дрва за логорску ватру, а затим и у потрагу за звездама. Посматрање Месеца телескопом је искуство које се тешко може препричати. Када га посматрате, чини се као да вам је сасвим близу. Уз логорску ватру и посматрање звезда, почело је и причање страшних прича... Након вишесатног провода под звезданим небом, ученике је сустигао умор, па су се вратили у дом. Следећег јутра се, након доручка, ишло се у шест километара дугу шетњу, чији је циљ био место Врдник, у ком се налази Врдничка кула, веома значајан споменик културе који се у историјским изворима помиње још 1315. године. Након тога, уследио је повратак кући, у Суботицу.

Остало је сећање на незабораван фрушкогорски викенд и жеља да оваквих екскурзија буде и у будућности.

Испред Галерије Матице српске

На Петроварадинској тврђави

Врдничка кула

Афродита Берберовић ЛТ 2/11

JEDAN GRAD – ČETIRI RIJEKE

Učenci naše škole u pratnji profesorica Mire Tumbas i Ivane Sekulić, te ravnatelja Ise Planića, boravili su od 11. do 13. listopada u Karlovcu gdje ih je ugostila Mješovita industrijsko-obrtnička škola. Nastavak je to višegodišnje suradnje kojoj je cilj razmjena nastavnih iskustava i strukovnih znanja, ali i upoznavanje i druženje učenika

Музички пивљон у парку Зринјевац

Vjerojatno svatko tko je ikad poželio ugostiti prijatelja i pokazati što je to prepoznatljivo i lijepo u njegovu mjestu, zna za osjećaj neizvjesnosti: koja mjesta i događaje odabrati kako bismo grad u kojem živimo prikazali u najboljem mogućem svjetlu.

Karlovac je prelijep i mogućnosti je mnogo. U zagrljaju četiri reke – Dobre, Kupe, Korane i Mrežnice, jedan je od rijetkih gradova koji zna točan datum svoga nastanka – 13. srpnja 1579. godine. Zamišljen je kao idealan renesansni grad-utvrda u obliku šestokrake zvijezde. Karlovac je grad jedinstvene arhitekture, čija jezgra sa svojim bedemima, kulama, palačama, trgovima, vojnim i sakralnim objektima predstavlja vrhunac tadašnjega građevinskog umijeća. Pravi dojam dobit ćete tek kada vam se pruži pogled s vidikovca na Starom gradu Dubovcu. U zelenim dolinama, duž stogodišnjih perivoja i promenade, Karlovac nudi brojne pejzaže koji su vrijedni dugih šetnja. Pod obavezno je “okinuti” pokoju fotografiju na Trgu bana Josipa Jelačića i završiti „na kavi“.

Bit putovanja nije zadovoljiti se isključivo estetskom ljepotom fasada, starina i ruševina. Sve ima svoju priču i zanimljivu stranu vrijednu prepričavanja. Mi smo imali sreću da nam je ima tko ispričati. Da biste mogli reći da ste neko mjesto u potpunosti upoznali i da biste poželjeli vratiti se, važni su ljudi: ljubazni, opušteni, srdačni. Oni ipak čine suštinu nekog mjesta; bez njih bi se sve pretvorilo u uzaludnu potragu za gradom, a konačan bi dojam bio osiromašen, bez duše.

Ako znate prepoznati ugodne ljude, prirodne ljepote, zanimljivu kulturu, neobične legende, grad Karlovac je pronašao način da nam se zavuče pod kožu i naći ćete razlog da mu se vratite.

Dunja Španović AT 4/1

Karlovac leži na četiri rijeke

Stari grad Ozalj

U BUDIMPEŠTANSKOJ BOTANIČKOJ BAŠTI

A TÁJÉPÍTÉSZEK BUDAPESTEN JÁRTAK

U Botaničkoj bašti u Budimpešti

Stručna ekskurzija tri odeljenja tehničara za pejzažnu arhitekturu (TPA 2/5, TPA 3/4, TPA 4/7) organizovana je u sredu, 10. oktobra 2018. godine, u Budimpešti.

U zlatom obojenom jesenjem danu, učenici su najpre posetili Botaničku baštu, u kojoj su uživali u čaroliji raznog zelenila - egzotičnog i neobičnog, ali i svakodnevnog i prepoznatljivog.

Prešavši na desnu stranu Dunava Lančanim mostom, koji čuvaju lavovi, stigli su i do Budima, gde beskrajni lavirint stepeništa i prolaza vodi do brojnih arhitektonskih remek-dela ovog srednjovekovnog utvrđenja i odakle se pruža nezaboravan pogled na panoramu glavnog grada Mađarske.

Dijana Krtinić, profesor

2018. oktobar 11-én a Politechnikai Iskola tájépitő technikusai (TPA25, TPA34 és TPA47) egynapos szakmai kiránduláson vettek részt. Az úticélunk az ELTE Fűvészkertje volt Budapesten. A botanikus kert nemcsak tudományos célokat szolgáló speciális zöld terület, hanem a turisták számára is sok növénykülönlegességet tartogat. A fák és bokrok, cserjék és kúszónövények a Föld különböző kontinenseiről származnak, ritkaságok, amelyek parkokban nem is láthatók. A Fűvészkert több üvegházzal is rendelkezik, ahol orchideákat, broméliákat, kaktuszokat, citrusféléket és rovarévi növényeket is láthattunk. Számunkra érdekes volt, hogy kaktuszokat és pozsgás növényeket is vásárolhattunk, ezért sokan közülünk éltek is ezzel a lehetőséggel. Miután itt befejeztük a nézelődést, a Budai Várnegyedbe mentünk. Szép kilátás nyílt a Dunára és a pesti oldalon lévő Parlamentre. Különleges látványt nyújtott az őrségváltás a Sándor-palota előtt. Láttunk korhű ruhába öltözött lovas huszárokat vonulni a turisták forgatagában. A napot szabadidős tevékenységgel zártuk. Voltak akik a Tropicariumot is megtekintették a Camponában. Szerintem mindenki számára maradandó élményt nyújtott ez a kirándulás.

Bilicki Antónia TPA34

PRVACI 2018/2019.

TON 1/5

AT 1/2

G 1/4

LT 1/1

D 1/7

GFD 1/9

GFT 1/8

AT 1/1

G 1/6

KANARI - SREĆNA OSTRVA

Ako putujete negde daleko, onda ne nosite mnogo stvari.

Ponesite samo udobnu obuću i nekoliko knjiga.

Upravo je to rekla moja prijateljica iz detinjstva Zorica: *Dugo i mnogo ćemo hodati, pa ponesi nešto što ćeš da čitaš u avionu i na plaži.*

Tako sam se, početkom avgusta, našla na letu od Budimpešte do Las Palmasa na Kanarima, koji traje skoro šest

sati.

Kao u ekskurzijskom, Niš-ekspresovom, crvenom autobusu – možete se šetati po avionu u belim zoknicama i ćaskati sa ostalim putnicima. Naravno, ako tečno govorite mađarski.

Dok se avion spuštao, pomislila sam: *Ovo je neki drugi svet.*

Možda i zbog neobične vulkansosive boje zemlje, prizor koji ugledate je kao da se spuštate na Mars. Iako je sve tako evropski - Srećna ostrva, kako su ih nazivali Rimljani, deca su velikog okeana i majke Afrike.

Maroko, koji se nalazi preko puta, deset puta je bliže od Iberijskog poluostrva.

A ni obe Amerike nisu predaleko.

Lako je pomisliti da su Kanarska ostrva dobila ime po ptici, ali nisu – ime im potiče od latinskih reči Insula Canaria – ostrva pasa.

Dogo Canario. Stočarski, pas čuvar.

Kao što Dalmacija u svom grbu ima tri leoparda, tako Kanari imaju dva psa.

Ostrvo Gran Kanarija nosi nadimak „mini-kontinent“ zbog neverovatnih razlika u pejzažu na maloj teritoriji. S jedne strane bujna vegetacija, s druge strane deonice koje podsećaju na pustinju – peščane dine, s treće strane planinski vrhovi i litice.

Od 1483. postaju deo španske krune. Od tada su veoma važna polazna tačka za španske osvajačke pohode ka Novom svetu, pa je tako i Kristifor Kolumbo tu proveo neko vreme na svom prvom putovanju 1492. godine.

Na to nas podseća Kolumbova kuća, tj. muzej koji se nalazi u starom delu grada – Vegeti.

Javni prevoz koji povezuje Las Palmas sa ostalim odmaralištima je jeftin i odlično organizovan i svuda se

U Setnji kroz grad Teror

Maketa broda "Pinta" iz Kolumbovog muzeja

Odavde je blizu i Evropa i Amerika

"Magarčev trbuh" na plaži Kanteras

može stići i bez automobila, a ni taksi nije preskup. Možete se otisnuti i u unutrašnjost ostrva i posetiti mala mesta, kao što su Teror i Arucas-čarobna mesta sa obaveznom katedralom ili crkvom, decom koja igraju fudbal na trgu, starcima koji sede na klupama i ćaskaju, botaničkim baštama i ulicama sa tipičnim starim kućama i uskim drvenim rezbarenim terasama.

Ono što je mene fasciniralo su opušteni i zadovoljni ljudi. Kanari imaju klimu večnog proleća, s temperaturama od 18 do 24 °C preko cele godine.

U stanu vam nije potreban ni radijator, a ni klima uređaj. Što bismo rekli mi u Vojvodini - baš sve potaman.

Najpopularnije plaže su Maspalomas i Playa del Ingles na južnom delu ostrva, s kompleksima hotela i peščanim plažama beskraino čistim, koje smo bukvalno prepešačile.

U Las Palomasu je često veoma oblačno. Ovaj fenomen stanovnici nazivaju „Magarčev trbuh“ (Panza de burro) i zato se turizam iz glavnog grada preselio na jug ostrva, u Maspalomas i Costa Mogan, a sve fotografije iz mog albuma obojene su sivim i tmurnim oblacima utopljenim u okean.

Gastronomija je prijatno iznenađenje.

Dočekala me je „supa dobrodošlice“ – (od dinje, sa šunkom), kozji sir, bademi i masline.

Domaća kuhinja se sastoji od kombinacije tradicionalnih

španskih jela, s afričkim i latino-američkim uticajima. Papas arugadas (neoljušteni mladi krompiri kuvani u slanoj vodi), servirani sa Mojo picon (sosom od ulja, luka, čilija i paprike), služe se uz vino ili pivo.

Voća i povrća ima u izobilju, naročito onog koje ranije nikada niste probali.

Ukus i izgled banana sa Kanara nemaju veze sa onim na koji smo navikli, a posebno iznenađenje je bodljikavo ukusni plod kaktusa koji se naziva tuno.

Ni okean nije more na kakvo smo navikli. Nije kao Jadran plav, topao i bezazlen.

Više siv nego plav, jak i nepredvidljiv.

Za hrabre je ovo jedno od najboljih mesta na svetu za surfovanje.

Kad nekud krenemo, svi imamo slična očekivanja i predviđanja kako (ili kakvo) je to nešto novo što idemo da vidimo i upoznamo. Nešto ispuni naša očekivanja, nešto razočara, nešto iznenadi.

Nešto nas podseti na neka druga mesta.

A nešto nas natera da više cenimo mesto kojem ćemo se vratiti.

Jasmina Papić, profesor

ТОКАЈ DEMO WOOD ТАВОР - 2018

Nagyon jó tábornak hangzott...akkor. Augusztus ötödikén indultunk reggel hatkor. Semmi kedvem nem volt menni.

Mikor jelentkeztem, úgy voltam vele, biztos jó kis tábor lesz, nem fogok unatkozni, de mikor a buszhoz értünk, valahogy minden kedvem elszállt az indulástól. Délután érkeztünk. Érdekesen, jó kedvvel fogadtak bennünket, táncsal, zenével. Megérkeztek a romániai magyarok is. Elfoglaltuk a szobáinkat. Abban a pillanatban gyűlöltem magam, amiért ígért mondtam a táborra. Haza akartam menni. Hatan voltunk egy szobában.

Első délután megszámoltak minket, elmondták a szabályokat, bemutatkoztak a táboroztatók. Majd vacsora volt, s visszamentünk a szobánkba. Két romániai, egy horgosi, egy szabadkai lánnyal és egy osztálytársammal osztottuk a szobát. A fiúkat külön épületbe helyezték. Kevesen voltak.

Másnap reggeli után prezentálták a workshopokat, és választhattunk, melyikre szertnénk menni. Volt filmes-, animációs-, fotós- és még sok más érdekes workshop. Mi a szobatársammal a textíliet választottuk. Egyik nap sem unatkoztunk. Egyszerűen nem volt rá időnk. Egy csomó játékban kellett részt vennünk. Volt tábortűz, második este beavatás, sok-sok érdekes program. Jártunk Európa közepén is. Gyorsan elmúlt az egy hét. Minden este énekkel aludtunk, énekre keltünk. Nagyon barátságosak voltak a táboroztatók és a hangulat is borzasztóan jó volt.

Sorra került a táncest is, egy tánctanárral, Színészkedtünk, énekelünk - azok az éjszakába nyúló bulik és utána a csillagok alatti lelkizések... Az elején tényleg nem gondoltam volna, hogy ezt fogom mondani, de valahogy már egyáltalán nem akartam

hazamenni. Jól éreztem magam. Annyira jó volt... Az utolsó este sor került a D-faktorra. A résztvevők többnyire énekeltek. Az indulás előtti reggel volt a legroszabb. Senki nem akart hazamenni. Volt, akinek a búcsúzással sok könny járt. Borzasztóan jó tábor volt, rengeteg élménnyel, és egy csomó emlékekkel. Amennyire féltem az egészsztlől, és nem akartam menni, annyira nem szerettem volna hazajönni. Maradtam volna, ahogy szerintem mindenki más.

Csak ajánlani tudom a tábort mindenkinek, ha jövőre is megrendezésre kerül, érdemes részt venni rajta!

Mészáros Noémi GFO 3/10

ДАН ПЕШАЧЕЊА

Ученици и наставници Политехничке школе су овогодишњи Спортски дан обележили 15. септембра 2018. године, придруживши се члановима Планинарског клуба „Спартак“ из Суботице у акцији „Дан пешачења у Србији“. Том приликом, прешли су

стазу дугу 12 километара, која је водила од Аутобуске станице до Палића. Током шетње, учесници су уживали у природним лепотама Палићког језера и његове околине.

Редакција

SPORTNAP A POLITECHNIKAI ISKOLÁBAN

A Politechnikai Iskola tanulói és tanárai a sportnap alkalmából csatlakoztak a szabadkai Spartak Hegymászó Egyesülethez és részt vettek a *Gyaloglás napja szerbiában* elnevezésű kezdeményezésben 2018. szeptember 15-én. Ez alkalommal egy 12 km-es szakaszt tettek meg, az autóbusz-pályaudvartól Palicsig. Séta közben a résztvevők gyönyörködtek a Palicsi tó partjának és környékének természeti szépségeiben.

fordította: Medve Ágnes, tanár

МАЛИ РЕЧНИК ЗАБОРАВЉЕНИХ РЕЧИ НАШЕГ КРАЈА

- **фиранга** – завеса, застор од тканине који се веша изнад прозора
- **жмаре** – чварци, прерађевина од истопљеног сала
- **ајзибан** – воз
- **дивеница** – врста кобасице
- **кибицфенстер** – истурени прозор
- **андрак** – ђаво, враг, нечастиви
- **фруштук** – први јутарњи оброк, доручак
- **шустикла** – миље, хеклана крпица
- **лотре** – мердевине, лестве
- **узгљанца** – јастуче, обично је пуњено перјем

MALI REČNIK NOVIH REČI

- **mim (eng. meme)** – element internet kulture ili sistema ponašanja koji se prenosi negenetički (preko interneta i socijalnih medija), najčešće ima oblik slike, videa, teksta. Tipično je humorističke prirode i širi se velikom brzinom i u različitim varijacijama
- **trol, trolovanje (eng. troll)** - akt trolovanja je namera da nekoga iznerviramo radi postizanja komične reakcije, najčešće preko interneta. Troll je osoba koja taj akt izvršava
- **krindž (eng. cringe)** – gnušanje, osećaj sramote pri gledanju nečega
- **hajp (eng. hype)** – sleng za ekstravagantno uzbuđenje u vezi sa nečim novim, intenzivno uzbuđenje
- **krešovati (eng. crash)** – sleng čijim značenjem stavljamo do znanja da ćemo prespavati na određenom mestu. Na primer: „Izlazim večeras, pa ću da krešujem kod Dragana.“

интервју: Сања Бабић, професор српског језика и књижевности

КЊИЖЕВНИ КЛУБ У СУБОТИЦИ

Крајем марта 2018. године, у организацији Фондације „Данило Киш“, у Суботици је са радом почео Књижевни клуб који окупља младе Суботичане жељне стицања нових знања и вештина из области књижевности. О досадашњем искуству у раду са младима у Књижевном клубу, као и о плановима за наредни период, разговарали смо са једним од предавача у Књижевном клубу, професорицом српског језика и књижевности, Сањом Бабић

Како је и на чију иницијативу настала идеја о оснивању Књижевног клуба који окупља младе у Суботици?

О Књижевном клубу сам годинама сањала. Ткала сам ситне приче и одабирала текстове које бих обрађивала. Неретко бих замишљала како се из недеље у недељу ту окупља све већи број омладинаца, дискусије постају жустре,

речи се множе. Верујем да ме је заболела тишина коју сам почела да примећујем. Тада, пробудила се жеља да разбудим успаване умове, вршишим док се не врате својим кореним потребама и књигу вратим свима у руке. Баш тада, до мене је стигао позив у име Фондације „Данило Киш“ са истим захтевима. Као да су чули моје мисли...

Како изгледају радионице и колико често се одржавају?

Радионице мењају своја обележја. Одржавају се сваког петка од 20 до 22 часа, а како се на свакој појављује други извођач, оне носе лични печат предавача. Оно што им

је заједничко је да постоји део када се развија одређена тема, као и део за лично стваралаштво.

Који је циљ оснивања оваквог Клуба?

Основни циљ је, свакако, пропагирање повратка књиге у животе младих, а затим и очување говорне и писане речи српског језика. Наш задатак је да окупимо људе који вапе за књижевношћу, мотивишемо их и охрабримо у стваралаштву, и њихов рад учинимо јавним како би за њих сазнала шира јавност.

Колико се радионице Клуба разликују од часова српског језика у школи?

Радионице нису ни налик часовима у школи. Уколико занемаримо чињенице да у Фондацији нема клупа, да се седи на лежибеговима, да не звони, и даље нам остаје кључна разлика – присутни су ту самовољно и снажно се осећа енергија људи који желе да промовишу књижевност. Данас се на часовима готово и не чује глас, јер се у ограниченом времену обрађује одређена тематска јединица, о њој мора нешто и да се запише и све је под морањем. На радионицама сви имају прилику и време да образложе свој став, ништа се не подразумева, ништа се не мора.

На који начин они који су заинтересовани за рад у Клубу могу да се прикључе?

Окупљање младих у Књижевном клубу

Сви који желе да се прикључе раду клуба треба само да се појаве на нашем окупљању. Доласком на радионицу, постају наши чланови. Радионице су бесплатне и одржавају се сваког петка, без изузетка.

У којој мери су испуњена Ваша очекивања у вези са радом Клуба?

Делимично су ми испуњена очекивања, али само она везана за почетак рада клуба. Најважнија карика су присутни чланови, а њих имамо и они су већином већ прекаљени писци, спремни да пруже у трену готово дело. На мени је да их инспиришем. С друге стране, нови чланови стварају дела која плене својом лакоћом и полетношћу, те је атмосфера на радионицама сјајна. Ипак, моја очекивања су огромна. Желим да се утростручимо до следеће године, желим да организујемо Дан књиге, волела бих да их прочитам још милион, а истовремено пробудим исту жељу у људима око себе, да мотивишем оне који не пишу да покушају, обезбедим онима који већ стварају да се за њих чује. Имам мноштво жеља и чврсто верујем да ће се једна по једна и остваривати...

Какве идеје за рад Клуба имате у наступајућем периоду?

Оно што ми никада не недостаје су идеје. Недостаје ми време, недостају ми неки људи, недостају ми путовања, али идеја увек имам напретек и не успевам све да их

остварим. Некако се спонтано рађају, те материјала за Књижевни клуб има подоста. Главна идеја је да величамо говорну и писану реч, подржимо младе таленте града, а затим придобијемо и оне који јој нису вични. Надамо се и свечаном Дану књиге једног 23. априла, које год године...

Зашто је читање важно?

Читање је основа учења. Добри читачи уче знатно брже од остале деце, лакше разумевају градиво. Тврдим да читање ствара људе који су у сваком погледу надмоћни и да нема активности која уме да опонаша оно што се у моменту читања одвија у нашем мозгу. **Како младе вратити читању?**

Понудити им интересантнију литературу, пробудити мисао и базирати се на краће текстове све до трена док не буду спремни за више.

За крај, можете ли нам препоручити неколико наслова за читање?

Ирвин Јалом је један од писаца којем се радо враћам. „Лечење Шопенхауером“, „Кад је Ниче плакао“, „Проблем Спиноза“ - само су нека од дела која су ме дотакла. Уколико бирам дело за млађу децу, онда је то једна једина „Мала Тото“, Теуко Куројанаги.

Филип Силађи АТ 4/1

ПРИЧЕ ИЗ СТАРЕ СУБОТИЦЕ

ГРАДСКА КУЋА

Градска кућа некад

Градска кућа је највећа и најлепша суботичка грађевина. Подигнута је у стилу мађарске сецесије, у кратком периоду од само две године (1908-1910), а наредне две године је украшавана. Висока је 76 метара. Пажљиво око посматрача на врху зграде, са свечаног улаза, може запазити следеће симболе:

маказе - кројач
кифла - пекар
чекић и наковањ - ковач
катанац - банка
столарски материјал - тесари
чекић за судије - суд.

Ових шест симбола означавају послове којима су се људи некада бавили.

ЦАР ЈОВАН НЕНАД

Цар Јован Ненад заправо никада није био српски цар. Био је то висок, тамнопут човек, црне косе и густе, црне браде, због чега су га Турци прозвали Каран Јован Ненад. Током година су усмена предања о Јовану Ненаду записивана, а грешком преписивача Јовану Ненаду дат је надимак Кар (уместо Каран). Претпоставка је да се у касније насталим записима о историји Суботице и легендарном јунаку који је у више наврата спасио Суботицу од Турака, „Кар“ претворило у „цар“. Тако је Суботица била део царевине. Када су 1542. године Турци заузели Суботицу, народ се побунио речима: „Не дирајте царевину!“ Турци су претражили доказе о Суботици као царевини и када су нашли да је њоме владао Цар Јован Ненад, напустили су град.

Споменик цару Јовану Ненаду између два рата

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА

Зграда у којој је смештена Градска библиотека подигнута је 1896. године. Налази се на Тргу слободе, у центру Суботице. Данас је та грађевина заштићени споменик културе. Изграђена је по пројекту Ференца Рајхла, а на њој се налазе симболи египатске и грчке културе и митологије. Балкон библиотеке држе два митолошка бића из грчке митологије, то јест два титана (по грчком веровању, титани су сишли с неба, створили људе и помогли им да се снађу на земљи). Кров библиотеке завршава се необичним симболом египатске културе, прецизније, грађевина се, на врху, завршава саркофагом. Сматра се да у том саркофагу „лежи“ све знање о граду Суботици. На овој грађевини, занимљива је фигура која је последња рађена, а то је жена која седи на столицу, нагих груди. На месту на ком је изграђена зграда у којој се данас налази Градска библиотека, некада је била јавна кућа, што је на згради означено управо овом статуом.

Зграда Градске библиотеке некад

ФЕРЕНЦ РАЈХЛ

Некад Рајхлова палата, а данас Савремена галерија Суботица

Ференц Рајхл рођен је крајем 19. века у Апатину. Стицајем околности, открио је таленат за архитектуру. Када је засновао породицу, прешао је да живи и ради у Суботици. Његова породица била је једна од богатијих и угледнијих, искључиво због посла којим се бавио. Сам је осмислио детаље на својој кући, данас чувеној Рајхловој палати. У кући је живео са женом, таштом, ћерком и кућном помоћницом. У његово време, човек који је имао бицикл, био је веома поштован, јер су оне тада биле изузетно скупе. Помоћница која је радила у њиховој кући, за свој рођендан, од Рајхла је на поклон добила бицикл. У Суботици су почеле да круже приче о томе како Рајхл своју жену вара с кућном помоћницом. Шлаг на торту био је догађај који се одиграо испред куће - Рајхлове палате. Једног кишног дана, Рајхлова ташта сачекала је кућну помоћницу испред палате и почела је туча кишобранима између две жене. У току туче кишобранима, успели су да их фотографишу новинари. Следећег дана, туча је објављена у свим новинама. Ференц Рајхл је, због срамоте, са породицом морао да се одсели у Будимпешту. До краја свог живота у Мађарској, није више направио ниједно значајно дело.

intervju: Miljan Sekulić, učenik LT 3/13 odeljenja

TRASH ART REVIJA

Miljan Sekulić i njegovi školski drugari, Ana, Lana, Nevena, Nada, Aleksandra, Bojana, Danica, Ivana, Aleksa i Denis - i jedna hrabra i drugačija ART TRASH REVIJA, prikazana u okviru proslave Dana grada, u subotu, 1. septembra 2018. godine.

Likovni tehničari Politehničke škole su kroz performans izrazili modni koncept na nov, kreativan i zabavan način, a autor Miljan nam priča:

INSPIRACIJA

Ova revija je počela u maju, još za Noć muzeja, kada sam i dobio priliku da je napravim. Revija se do svog krajnjeg izgleda štošta promenila. Na početku mi je inspiracija bila život jednog umetnika. Trebalo je da se sastoji od kombinacija odeće za razne prilike tokom dana, pa i noći. Profesori su mi predložili da to ipak bude nešto drugačije. Predložili su papir, žicu, najlon i druge materijale, koji nisu toliko zastupljeni u modi. Ideja mi se svidela i počeo sam da planiram. Nije bilo lako, dosta sam vremena proveo za papirom radeći skice. Posle skica, trebalo je videti da li je to moguće i izvesti. Nije bilo moguće sve, tako da su se i skice menjale.

REALIZACIJA

Revija je prošla odlično, tako da sam dobio priliku da je pokažem i za Dan grada Subotice. Reviju je valjalo dopuniti, ne samo odećom, već i koreografijom i muzikom. Kao i prvog puta, nije bilo lako. Za nas je škola počela ranije. Pripreme, probe, vežbe i tako dalje. Želeo sam da ovog puta imamo i neke zanimljive korake da dopunimo reviju, kako bi se ona razlikovala od drugih revija. Profesorica Zita Šuhajda i ja smo započeli osmišljavanje koreografije, ali je ja nisam mogao i završiti zbog drugih obaveza. Umesto mene, Danica i Ivana su osmislile većinu koraka. Shvatili smo da nam uz dobru koreografiju treba i dobra muzika. Ovoga puta nije bilo dovoljno da se pusti jedna pesma. Denis, bivši učenik naše škole, za jedan dan poslao je tri miksa pesama. Bilo je teško odlučiti se koji izabrati, pa je napravio i četvrti, idealni, mešajući sva tri. Modeli su konačno mogli da probaju i sa muzikom. Devojke za reviju smo našli u školi. Tu su Lana, Nada, Bojana, Aleksandra, Nevena, Maja, Ana, Danica, i jedini momak, Aleksa. Hteo sam da zabiberim ovu reviju, pa sam sa Ivanom i Danicom osmislio performans, koji smo izveli na kraju, bez znanja profesora. Na samom kraju, očekivao se naklon, ali smo mi izveli ubistvo. U muzici se čuo mitraljez i zamotali smo se u crvenu kesu. Poruka je bila - ova revija je gotova ili mrtva.

VIZIJA

Želeo sam da upišem kostimografiju u Beogradu, ali sam se ipak odlučio za fotografiju. Modom neću prestati da se bavim. Imam planove za nove modne projekte, ali o tome neću još pričati - to je za sada tajna.

Dijana Krtinić, profesor

Učesnici Trash art revije

Plakat za izložbu

HOME

Disappointed. Hopeless. Devastated. Not feeling home is one of the worst feelings a human can feel. Not having a home, a place filled with love, certainty, care and most importantly; belonging.

Missing someone is like an ocean without water, a tree without its spring blossoms, missing someone is like a home without anyone in. Empty, alone, wistful.

One minute you can have it all, the second you can lose it in just a blink of an eye. You can lose your soldier, your shadow, the one who made you feel like there was no fear in life next to them, the one that would always be by your side, the one who would protect you, cherish you, make you feel belonged in this world, the one who would open your eyes and make you feel better about this cruel world we live in, see the better point of view in life, the one who wherever you go will make you feel like home.

But like a star, it fades away. You search for them, you can go to the end of the world just to find them. Feeling lost while looking for them, feeling scared, terrified of losing them, waiting for them. Having to face this loneliness just for a few more frigid nights, a few more lonely walks until you find them. Find the ones that you can call your home. It can drive you mad searching for them.

"Where are they? How much more do you have to wait until you can meet them again? How much do you have to wait till you can see them again?" losing hope but still going. The cold feeling while searching for them through this snow we call a lonely path to happiness. The moment is passing while the snowflakes bury your hopes to find them. But one season doesn't last forever, nor this empty feeling.

'Cause once you meet the ones who make you feel like no one could come in between you and them, you'll find peace, love and care. You may have some ups and downs with them but they are like a family, like home.

Sarita Šabanov AT 2/1

TO JE BIO RASPUST

Ivona Marijanušić, učenica trećeg razreda Politehničke škole u Subotici, jedna je od autora četrdeset najboljih literarnih radova na temu „To je bio raspust“, konkursa koji je na početku ove školske godine organizovala izdavačka kuća Laguna, Delfi knjižare i kompanija Alcatel. O svom raspustu pisalo je više od dve i po hiljade osnovaca i srednjoškolaca iz cele Srbije, a žiri u sastavu: Ljubivoje Ršumović, Uroš Petrović, Jelica Greganović i Zoran Penevski, izabrao je one koji su nagrađeni mobilnim telefonima

*Talasi mora odlaze
I u mojoj glavi prolaze
Sećanja na tebe*

*Tišina mora ubija
Dok za tobom ludim ja
I polako gubim sebe*

*Osećam hladnoću
I veliku samoću
Dok sve postaje tiše*

*Lutajući obalom
Prostiru se
Mirisi letnje kiše*

*Osećam slobodu
Dok odlazim u vodu
Sada mi je jasno*

*Ti voliš samo sebe
Ne voliš ti mene
Ali sada je već kasno*

Ivona Marijanušić LT 3/13

KNJIŽEVNI KONKURS „GAVRAN“

I ove godine je u okviru okvira 6. međunarodnog festivala filmova horora i fantazije „Hrizantema“, koji je u Art bioskopu „Aleksandar Lifka“ trajao u periodu od 25. do 28. oktobra 2018. godine, za subotičke srednjoškolce organizovan književni konkurs „Gavran“ na temu horora i fantazije. U žiriju su bili istaknuti pisci koji se bave ovom tematikom - Goran Skrobonja i Oto Oltvanji, a učenici Politehničke škole ostvarili su zapažen uspeh

HOROR TÖRTÉNET

- I helyezet a magyar nyelvű kategóriában -

Senki sem tudja mit kerestem az út közepén, főleg nem én, de tudom, hogy valami történt.

Éjszaka volt. Valahogy ide jutottam, fogalmam sincs hogyan. Felnéztem, s csak a kerek holdat és azt a sok csillagot láttam. Szemléltem még egy kicsit a gyönyörű eget, aztán lepillantottam és megláttam mezítelen és sáros lábamat, ahogyan tapostam a szürke betont. Tényleg nem tudom, hogy kerültem ide. Megállapítottam, hogy két erdő között terül el ez a keskeny út, amin állok. Hideg szél fúj, kicsit fáztam. Köd volt, s nem láttam az út végét, de mégis elindultam, hátha valakit találok, aki tudna rajtam segíteni. Sétáltam néhány lépést, de megálltam.

Eszembe jutott valami. Visszamentem oda, ahonnan elindultam. Arra gondoltam, talán meglátom honnan kerültem oda, arra a helyre, és meg is találtam. Az erdőből vezettek ide a lányomaim.

A köd miatt nem láttam be az erdőbe, kíváncsi voltam, mit csinálhattam ott, de valami visszafogott, mintha nem akarná, hogy lássam a tettem, mintha nem akarná, hogy újra átéljem. Egyszerre sötétség borult mindenre, s megijedtem. Elfogott a magány és az, hogy tehetetlen vagyok. Nincs senki a közelben, akitől szállást kaphatnék. Felnéztem az égre, és megnyugodtam, mert láttam, hogy csak egy felhő takarta el a Holdat. Az egyetlen fényforrásomat is elvette, bár az segített nekem egy kicsit. Most már tudtam, hogy el kell indulnom, nem maradhatok itt örökké, s összeszedtem magam és minden bátorságom és elindultam. Minden léptemet hallottam, csak arra tudtam gondolni, hogy nemsokára felkelek ebből a rémálomból, és egy puha ágyban fogok ébredni. Ahogy ezeket a meséket mind kitaláltam magamnak, közben olyan érzésem lett, mintha valaki figyelt volna az erdőből. A sötétben nem láttam semmit, szóval inkább körbe se néztem. Megszaporáztam a lépteimet, már majdnem futottam. Még mindig éreztem, hogy valaki rajtam tartja a szemét. A felhő elment végre a Hold elől és végre lett egy kis világosság is. Szerettem volna lelassítani, de nem tudtam, túlságosan féltem. Ahogy mentem, az árny vagy szellem, aki figyelt, mintha együtt futott volna velem. Félelmetes volt úgy lépkedni az elhagyatott úton, hogy tudtam, nem vagyok egyedül. A szél még mindig hidegen súvított, s a köd sem akart felszállni. A sok kocogástól annyira elfáradtam, hogy a lábaim feladták a küzdelmet,

s lehuppantam a földre.

Most éreztem meg igazán, hogy milyen fagyos az éj. Ahogy ott ültem, egyszerre teljes egészében kihűltem, végig futott rajtam a hideg. Ugyanoda visszajutottam, ahonnan elindultam. Mintha senki sem akarná, hogy kijussak az erdőből. Megláttam a sáros lábnyomaimat, és eszembe jutott az, ahogyan elindultam a semmiből. Éhes voltam és szomjas, persze még álmos is. A fák felé emeltem a fejem, s megláttam két vörös szempárt, most már tudtam, hogy kié. Pedig még egy egész percre meg is feledkeztem az árnyról. Elkezdett egyre közelebb jönni, én pedig csak néztem ahogy közeledik, és semmit sem tudtam tenni. Egyszerre jéghideg lett minden, egy lány jött ki a fák közül. Vörös szemei csak úgy pásztáztak, kicsordultak véres könnyei. Sirt. Nem mondt semmit, én sem. Nem tudtam megszólalni. Miközben könnyeivel küzdött az erdő felé mutatott, oda ahova nem akartam bemenni, ahonnan a lányomaim mutattak ki, ahol csak rossz dolgok történtek.

Semmit sem tudtam tenni, a lány csak egyre jobban sirt, nem mondt semmit, de még mindig az erdőhöz mutatott. Megfogtam magam, elindultam, amerre a lány ujjai vezettek. Bementem az erdőbe, a köd miatt nem láttam beljebb, hátra néztem, a lány már nem volt ott, mintha elnyelte volna a köd. Most már csak a lányomaimat tudtam követni. Néha egy-egy ág beleakadt a kabátomba és heget csinált a bőrömmön. Egy jó félórás séta után megtaláltam azt amiért a lány azt akarta, hogy idejőjtek. Elborzadtam a látványtól. A lány halott és kihűlt teste feküdt a hideg földön.

Egy méterre a tetemtől pedig az én holttestem volt. Éreztem, hogy folyóként záporoznak a könnyeim, de mintha nem lennének igaziak. Nem tudom honnan, de tudtam, hogy először a lány vesztette az életét, aztán én. Kezdem elveszteni a fejem, talán a sok vértől, vagy a tudatlanságtól, nem tudom. Egyet tudok, a lelkiismeretem nem akart bemenni az erdőbe. Megölttem azt a lányt még azt sem tudom, hogy miért.

Az utolsó emlékem, hogy zuhanok és vörös fénycsóvákat látok. Talán egyszer megbocsájt nekem az a lány.

SJENE

- II mjesto u konkurenciji na hrvatskom jeziku -

Probudio sam se. Bilo je taman dovoljno svjetlosti da vidim da mogu vidjeti oko sebe. Osvrnuo sam se i pokušao se sjetiti kako sam dospio ovamo. Ništa mi nije bilo jasno. Izgleda kao da sam u nekom školskom hodniku. Iza ugla primjetio sam sjene. Sjena je bila nejasnih kontura i nisam mogao sa sigurnošću razaznati što je to bilo. Krenuo sam prema njoj.

Išao sam polako i nespretno mračnim hodnikom u kojem se svjetlost tek u tragovima nazirala. Vodila me neobjašnjiva želja da otkrijem čija je to sjena bila. No, čim bih joj se imalo približio, ona bi pobjegla i sklonila se iza ugla. Već sam je dugo pratio osjećajući se sad već izgubljen u labirintu školskih hodnika. Iako me vukla velika želja da otkrijem čudnu pojavu, nikako nisam uspevao skupiti dovoljno hrabrosti i potrčati. Napokon, sjena je stala. Suočen s njom, u trenutku me prozeo strah. Kratko smo zastali kada se začulo: „Čekaj, mogu objasniti!“ Nakon toga, začuli su se glasni i ubrzani koraci. Potrčao sam za sjenom, a ona je sve brže od mene bježala.

Odjednom, sjena je ponovno zastala, a obrisi konture ocrtavali su prizor ubojstva. Prišao sam i u blizini pronašao nož. Kao da ga je netko ovdje ostavio za mene. Prišuljao sam se zidu, ali nisam smogao hrabrosti proviriti. Ipak, odlučio sam, poslušao nagon koji me tjerao sve vrijeme i nagnuvši se, ugledao siluetu čovjeka koji brutalno ubija drugoga čovjeka. Krv je šikljala na sve strane. Ubojica je odjednom zastao, bacio nož, pogledao u svoje krvave ruke i u nevjerici promrljao: „Što sam ovo uradio?“ Primjetio me i povikao: „Čekaj, mogu objasniti!“ Nisam ga poslušao, prestrašeno sam počeo bježati. Bježao sam koliko su me noge nosile. Bježao sam i u ruci stiskao hladnu dršku noža. Shvatio sam da imam oružje.

GRAD

- pohvala u konkurenciji na hrvatskom jeziku -

Oglasilo se zvono, tiho, ali dovoljno da prekine tišinu pustoga grada. Zvono je označavalo početak nečeg vrlo važnog za sve stanovnike,

U nebeskoj bjelini, pojavila se mala crna točka. Kako se približavala, tišinu je ispunjavala glasna buka vojne letjelice. Poput mrava, građani su izmilili iz svojih domova i okupili se na trgu koji je za sve njih bio premalen. Ljudi su se zato bjesomučno gurali, šutirali, grizli i penjali jedni preko drugih, a iz letjelice se tada spuštao vojni spremnik s kruhom. Prvi koji se uspio dočepati korice kruha, grozničavo bi je trpao u svoja razjapljena usta poput hladnokrvne zvijeri. Ta nestvarna i depresivna scena označavala bi tko bi od tih ljudi preživio, a tko bi se suočio sa smrću.

Mozak iza cijele operacija bio je John Weller. Oduvijek je volio gledati ljude kako pate i umiru. Svidao mu se osjećaj moći koji mu je pružala ovakva pozicija. Poticao je iz bogate obitelji čija mu je moć pružila priliku da realizira svaku svoju ideju.

No, jednoga je dana, kada se probudio, nije ga dočekala njegova

Glavom su mi strujale misli: „Jesam li ubojica ako ubijem ubojicu?“ Požurio sam i iza prvoga ugla prislonio se uza ledeni zid. Prislonio sam nož grudima i čvrsto ga stiskao. Shvatio sam da više nema povratka. Sad je pitanje života i smrti. Ubij ili budi ubijen. Sačekao sam ga. Kada se pojavio, zaskočio sam ga i mahnitno probio. Strah me nagnao da ga ubadam sve više i više. Konačno, pored mene je klonulo beživotno tijelo tajanstvenoga ubojice. Sjedio sam izmoren i krvavim rukama brisao znoj s čela napokon s olakšanjem odahnuvši. Pribravši se, prišao sam lokvi krvi i okrenuo tijelo. Ono što sam ugledao, zgrozilo me.

Pogledao sam lice svoga progonitelja i ugledao svoje lice. Protrnuo sam od straha. Osjetio kako mi se ledi krv dok se toplu krv na mojim rukama već zgrušnjava. Začuo sam korake. Podigavši pogled, ugledao sam nejasan lik koji me promatra. Počeo je trčati i ja sam u panici krenuo za njim. Povikao sam: „Čekaj, mogu objasniti!“ Trčao sam prestrašen ne znajući razloga. Znoj pomješao s krvlju cjedio mi se niz čelu i natapao umorne vjeđe. Već sam, izmoren počeo gubiti dah, ali nešto me tjeralo da trčim i dalje. Nepoznati je čovjek skrenuo iza ugla i ja sam se izgubio. Ništa više nisam vidio. Okrenuo sam se i osjetio hladnu oštricu zarinutu duboko u svoju utrobu.

Rušeći se na koljena, hvatajući dah, posljednjim sam ga pogledom još jedanput pogledao. Ugledao sam uplašenog i uplakanog čovjeka. No ono što me najviše potreslo, ugledao sam svoje lice.

Tada sam shvatio da koliko god bježao, od sudbine ne mogu pobjeći, i koliko god bježao, svoju sudbinu ne mogu promijeniti. U krugu života vrlo brzo od lovca postajemo lovina.

Dino Avdić AT 3/2

Marko Konkolj AT 3/2

ВИШЊЕВАЦ

Дом културе у Вишњевицу

Вишњевац је насеље у Србији, у општини Суботица, у Севернобачком округу. Село је мало, а настало је 1921. године. У селу живи нешто више од пет стотина становника, укључујући и мене. Много је младих брачних парова и деце, што је у данашње време реткост. Село је специфично по томе што је успело да задржи младе и да повећа natalitet.

Вишњевац краше зелене ливаде и пашњаци који су предивни за шетњу и пикнике. Одувек сам волела да идем у дуге шетње по ливадама пуних цвећа. У селу се налази Основна школа „Хуњади Јанош“, али се настава у селу изводи до четвртог разреда, а ученици своје образовање настављају у Чантавиру. Учитељи у школи су драги и воле да раде и да се друже са децом. У Дому културе „Стево Бањанин“, који су изградили мештани Вишњеваца, налази се Месна заједница „Вишњевац“. Ту се организују разне културне манифестације и фолклорни скупови које мештани радо посећују. На таквим манифестацијама је лепо видети децу како се играју и људе који су насмејани и срећни. У Вишњевицу постоји и Фудбалски клуб „Ударник“, који се такмичи у општинској лиги Суботице. Сваке недеље се у селу организују утакмице, а ја, чини ми се, ниједну нисам пропустила.

Иако није велико, моје село, окружено плодним њивама и зеленим ливадама, је веома лепо. Оно најлепше у њему јесу добродушни, дружељубиви и гостопримљиви људи. Сви заједно труде се да Вишњевац учине добрим и пријатним местом за живот.

Јелена Цикора ЛТ 1/11

УЧЕНИК ГЕНЕРАЦИЈЕ
GENERÁCIÓ TÁNULÓJA
УЧЕНИК ГЕНЕРАЦИЈЕ

Мате Фодор АТ 4/2
Fodor Máté AT 4/2

архитектонски техничар - оглед
műépítész technikus - kísérleti tagozat
arhitektonski tehničar - ogled

СПОРТИСТА ГЕНЕРАЦИЈЕ
GENERÁCIÓ SPORTOLÓJA
SPORTAŠ GENERACIJE

Патрик Цвијин ГФТ 4/10
Cvijin Patrik GFT 4/10

техничар за графички припрему
nyomdaipari előkészítő technikus
grafički tehničar pripreme

МАЈСТОР ГЕНЕРАЦИЈЕ
GENERÁCIÓ MESTERE
MAJSTOR GENERACIJE

Мирјана Прчић ГИ 4/4
Mirjana Prčić GI 4/4

извођач инсталатерских и завршних радова
befejező- és szerelési munkálatok kivitelezője
izvođač instalacijskih i završnih radova

